

Úvod

Bojové umění vzniklo z potřeby boje, válčení, sebeobranu.

Cíle bojového umění

Než člověk dobře zvládne bojové umění, chce to léta výcviku, duševního tréninku a sebekázně. Není to jen otázka schopnosti porazit protivníka.

Asijský původ

Mnoho podob bojového umění vzniklo před stovkami let v Asii. Většina nejznámějších stylů se vyvinula v Číně, Japonsku, Koreji a Thajsku.

Bojové sporty

Bojové sporty, které se vyvinuly z bojového umění, jsou dnes po celém světě ve velké oblibě. Ve většině disciplín se pravidelně koná mistrovství světa a taekwondo (täkwondo) a džudo (džúdó) jsou dokonce zastoupeny na olympijských hrách.

Filmové hvězdy

Od 70. let 20. století pomáhaly zvyšovat popularitu určitých stylů filmy na téma bojového umění. Nejznámějším představitelem bojového umění na filmových plátnech je patrně Bruce Lee, jenž se specializoval na kung-fu.

Filozofie bojového umění

Přestože se mnoho druhů bojového umění zdá agresivní, ve skutečnosti se jejich výcvik zakládá na přemýšlivém a filozofickém přístupu.

Potlačování zlosti

Pro všechna odvětví bojového umění je stěžejní sebekázeň, zdvořilost a úcta k druhým. Má se za to, že výcvikem a hloubáním se člověk věnující se bojovému umění učí potlačovat výbojnost a je mírnější. Bojové umění je víc než jen koníček. Pro přívržence je to způsob života.

Zbraně a nálady

I styly, při nichž se používají zbraně, mají co dělat s uváděním těla a mysli v soulad. Ačkoliv vám mohou zprvu připadat agresivní, je to klam, protože v bojovém umění nejde pouze o řešení konfliktu, ale stejně tak o předvídání a předcházení konfliktu.

Vnitřní klid

Pro člověka provozujícího bojové umění je důležité rozjímání. Pomáhá totiž udržovat vnitřní klid a potlačovat agresi.

Konfuciánství (konfucianismus)

Provozování mnoha čínských stylů bojového umění ovlivňuje Konfuciovo učení. Konfucius (Kchung-fu-c', Kchung-c', Kchung-čchiou) byl v 6. stol. př. Kr. učitelem a filozofem. Jeho nejznámější poučkou je: „Co sám nemá rád, nečiň druhým.“

Šorindži kempó

Šorindži kempó je druh bojového umění, který má původ v Indii před pěti tisíci lety. Na Buddhu prý toto sjednocování ducha a těla tak zapůsobilo, že je začlenil do svého učení. Dnes má kempó mnoho podob.

Šintó

Základem mnoha japonských stylů bojového umění je filozofie náboženství zvaného šintoizmus čili šintó („cesta božstev“), které uctívá přírodní síly.

Buddhistická škola čchan

Stoupenci buddhistické školy čchan (zen-buddhizmu / zenového buddhizmu) trávili dlouhý čas hlubokým rozjímáním – pomáhá to soustředění a odvracení pozornosti od všedních starostí.

Lukostřelba

Japonské umění lukostřelby vycházející ze zen-buddhizmu se nazývá kjúdó („cesta luku“). Smyslem výcviku není ani tak sport, jako spíš zvyšování duševní kázně. Důležitější než přesnost je způsob nasazování a vypouštění šípu.

Víra

Klíčovou úlohu ve výcviku a učení bojového umění hraje víra. Obzvláště významný je buddhismus, který učí sebekázi a duševnímu uvědomění.

Duchovno

Svatí muži cestovali z Indie do Číny a přinesli tam s sebou učení buddhismu. Bojové umění se učili jako způsob sebeobranu. Pro opravdového žáka bojového umění je jeho duchovní stránka stejně důležitá jako tělesná.

Potulní mniši

Mniši z kláštera Šao-lin prosluli bojovým uměním. Putovali do všech končin Asie a v jednotlivých zemích své dovednosti předávali. Jejich působení má dnes následovníky, neboť mniši dál šíří bojové umění po světě.

Kláster Šao-lin

Kláster Šao-lin v Číně je z hlediska bojového umění jedno z nejvýznamnějších míst na světě. Má se za to, že je starý přes 1600 let. Je pokládán za pradávné středisko čínského kung-fu. Stavení se rozprostírala na deseti tisících akrech.

Taoizmus

Čínské bojové umění je úzce spjato s taoistickým náboženstvím. Principy jin a jang znázorňují, jak je síla vyvážena se soucitem a laskavostí. Na rozdíl od jiných náboženství taoizmus nepovažuje bezúhonné chování za stejně důležité jako jednání v souladu s přírodou. Když budeš jednat v souladu s přírodou, podle této teorie se řádné chování dostaví samo.

Styly, etiketa, výstroj a výzbroj

Existuje mnoho set stylů bojového umění.

Tvrdé a měkké

Obecně je lze rozdělit na „tvrdé“ („vnější“) – nacvičují se rány, kopy a údery - a „měkké“ („vnitřní“) styly, které se zaměřují na využívání

protivníkovy síly. V mnoha stylech se obojí snoubí. Také se dají rozdělit podle zemí; některé se pojí s Čínou, jiné s Japonskem, další s Filipínami a Koreou.

Uklánění

Důležitou součástí bojových umění je úcta k učiteli a protivníkovi. V džudu musejí žáci před tréninkem pozdravit svého učitele úklonou z kleku sedmo. Soupeři se musejí na začátku a konci zápasu navzájem pozdravit úklonou vstoje. Uklánění je obdoba potřásání rukama ve sportovních odvětvích, jako jsou kopaná a tenis.

Úbor

Každý druh bojového umění se vyznačuje speciálním úborem. V džudu a aikidu se mu říká džúdógi, v karate zase karategi nebo pouze gi. Vyrábí se z těžké bavlněné látky, aby odolal častému tahání.

Pás

Pás slouží ke dvěma účelům. Za prvé drží pevně blůzu a za druhé jeho barva označuje dosažený stupeň technické vyspělosti. Například v džudu se postupuje od bílého k černému. Jeho nositelé jsou na něj patřičně hrdí.

Zbraně

K mnoha druhům bojového umění neodmyslitelně patří zbraně. Kupříkladu v kendó se používá bambusový meč zvaný šinai.

Slavné postavy bojových umění

Zájem o bojové umění za hranicemi Asie zvýšily filmy na toto téma.

Než se z představitelů hlavních rolí staly filmové hvězdy, většinou již byli vyzrálými superhvězdami v bojovém umění. Někteří z nich, jako třeba Bruce Lee, vyvinuli vlastní styly a metodiku.

Bruce Lee

První superhvězdou bojových umění na stříbrném plátně byl Bruce Lee. Říká se, že ve světě pozdvihl prestiž bojového umění. Zemřel v roce 1973, kdy byl do kin uveden jeho slavný film Drak přichází.

Outsider

Lee byl malý, kost a kůže, ale jeho mistrovství v kung-fu bylo nepřekonatelné. Možná právě proto, že vždycky vypadal jako outsider, mu jeho filmy přinesly takový úspěch.

Jackie Chan

Jackie Chan se učil řadu disciplín bojového umění, především kung-fu a hapkido. Jméno si udělal jako kaskadér v hongkongských filmech z prostředí kung-fu.

Hollywoodská hvězda

Potom co hrál v Leeových filmech Pěst plná hněvu a Drak přichází, se odstěhoval do USA a stal se velkou hollywoodskou hvězdou. Jeho filmy se vyznačují rychlostí a komediální příchutí.

Chuck Norris

Chuck Norris, jenž v 70. až 90. letech 20. století účinkoval v hlavní roli v řadě akčních filmů, začínal jako přeborník v karate a tangsoodo. Prudkého vzestupu dosáhl v Leeově filmu Návrat draka.

Jean-Claude Van Damme

Jean-Claude Van Damme hrál hlavní roli v řadě filmů z prostředí bojového umění, například Neustupuj, nevzdávej se a Kickboxer. Od deseti let se učil karate, a než se dal na filmovou dráhu, stal se mistrem Evropy ve střední váze.

Jet Li

Jet Li usilovně cvičil v Šao-linu tradiční wu-šu. Má zásluhu na oživení zájmu o bojové umění během 80. let minulého století. Hrál v četných hollywoodských filmech; jmenovat můžeme Smrtonosnou zbraň 4 a Romeo musí zemřít.

Karate Kid

Ralph Macchio byl představitelem hlavního hrdiny ve filmu Karate Kid z roku 1984. Chlapec je obětí šikanování, a proto se učí karate. Schopnost sebeobranu mu nejen pomáhá postavit se tyranům, ale současně se učí, že bojové umění neznamená pouze boj.

Sedm statečných

Klasický film Sedm statečných byl natočen podle japonského snímku Sedm samurajů. Vypráví o obraně vesnice před bandity.

Slovníček

Zde je přehled stylů bojového umění zmíněných v této knížce spolu se zeměmi jejich původu.

Čína

Dai shing pop gar	opičí styl kung-fu – beze zbraně, tvrdý, vnější
Fu-sing-i čhüan	měkký, vnitřní
Kung-fu	beze zbraně, měkký / tvrdý, vnější / vnitřní
Pa-kua čhang	beze zbraně, měkký, vnitřní
San-šou	druh čínského kickboxu
Sing-i	měkký, vnitřní
Šao-lin	druh kung-fu – beze zbraně, tvrdý, vnější
Ta sheng	opičí styl kung-fu - tvrdý, vnější
Tai sing mun	opičí styl kung-fu - tvrdý, vnější
Tchaj-fí čhüan (tajči)	beze zbraně, měkký vnitřní
Ťie čhüan tao (jeet kune do)	beze zbraně, měkký / tvrdý, vnější / vnitřní
Wing čhun	druh kung-fu – beze zbraně, tvrdý, vnější
Wu-šu kwan	druh čínského kickboxu – tvrdý, vnější

Japonsko

Aikidó	beze zbraně, tvrdý, vnější
Džudo (džúdó)	beze zbraně, měkký, vnější
Džúdžucu	beze zbraně, měkký, vnější
Iaidó	se zbraní, měkký, vnitřní

Karate	beze zbraně, tvrdý, vnější
Kendó	se zbraní, tvrdý, vnější
Kjúdó	se zbraní, měkký, vnitřní
Kobudžucu	se zbraní, tvrdý, vnější
Nindžucu	se zbraní / beze zbraně, měkký / tvrdý, vnitřní / vnější
Šorindži kempó	beze zbraně, tvrdý, vnější

Korea

Hapkido	beze zbraně, tvrdý, vnější
Hwarangdo	beze zbraně, tvrdý, vnější
Kuksoolwon	beze zbraně, tvrdý, vnější
Pachigi	beze zbraně, tvrdý, vnější
Taekwondo (täkwondo)	beze zbraně, tvrdý, vnější
Tangsoodo	beze zbraně, tvrdý, vnější

Filipíny

Arnis	se zbraní, tvrdý, vnější
Escrima	se zbraní, tvrdý, vnější
Kali	se zbraní, tvrdý, vnější